

БУХГАЛТЕРСЬКИЙ ОБЛІК, АНАЛІЗ ТА АУДИТ

Аршулік І.І.

студентка,

Науковий керівник: Шматковська Т.О.

кандидат економічних наук, доцент,

Східноєвропейський національний університет імені Лесі Українки

ДО ПРОБЛЕМАТИКИ ДЕФІНІЦІЇ ДЕБІТОРСЬКОЇ ЗАБОРГОВАНОСТІ

Теоретичні основи ведення обліку дебіторської заборгованості на підприємстві будь-якої форми власності, мають важливе значення, оскільки сприяють упорядкуванню інформації, прозорості та достовірності даних із розрахункових операцій за борговими правами з дебіторами.

Існує чимало поглядів науковців на проблему визначення поняття «дебіторська заборгованість».

Так, автори фінансового словника Загородній А. Г., Вознюк Г. Л., Смовженко Т. С. [5] дають визначення заборгованості як сумі фінансових зобов'язань чи грошового боргу, яке підлягає погашенню. Майже однаковим є поняття заборгованості у економічному словнику [4, 95], а саме як сумі невиконаного зобов'язання, несплаченого боргу. Ми погоджуємося з думкою авторів щодо виділення окремо таких категорій, як зобов'язання і борг. Борг – це грошова сума, взята в позичку на певний термін і на певних умовах [4, с. 28]. Поняття боргу є вужчим, ніж поняття зобов'язання.

Іншим ключовим поняттям, яке розкриває сутність дебіторської заборгованості є «дебітор» (від латинського *debitum* – борг, обов'язок). А згідно з П(С)БО 10 «Дебіторська заборгованість», дебітори – це юридичні та фізичні особи, які внаслідок минулих подій заборгували підприємству певні суми грошових коштів, їх еквівалентів або інших активів [9].

Слід зазначити, що закордонні та вітчизняні вчені визначають термін «дебіторська заборгованість» по різному. Тлумачення даного поняття різними науковцями зазначено в таблиці 1.

Стосовно сучасних вітчизняних вчених, то Дубровська Є. В. визначає дебіторську заборгованість як неоплачені юридичними та фізичними особами товари (роботи, послуги) та/або вилучені кошти з кругообігу підприємства, що мають документальне підтвердження, яке надає право на отримання боргу у вигляді грошових коштів, їх еквівалентів або інших активів [3].

Таблиця 1

**Підходи до трактування економічної сутності
поняття дебіторська заборгованість**

Автор	Визначення
Белозерцев В.	Дебіторська заборгованість – грошове вираження результату вимушеної або заздалегідь запланованої господарсько-економічної операції кредитного характеру з контрагентами (юридичними або фізичними особами), що мала місце у минулому та борг за неї може бути достовірно визначений, узгоджений з контрагентом та сплачений підприємству у майбутньому, а в поточний момент відображений у балансі підприємства як актив.
Голов С. Ф.	Дебіторська заборгованість – фінансовий актив, що є контрактним правом однієї сторони отримати гроші й узгоджується з відповідним зобов'язанням сплати іншої сторони.
Кірейцев Г. Г.	Дебіторська заборгованість – це складова оборотного капіталу, яка є комплексом вимог до фізичних чи юридичних осіб щодо оплати товарів, продукції, послуг.
Крайник О. П., Клепікова З. В.	Дебіторська заборгованість – форма відстрочки платежу – відкритий кредит (неформальна або формальна угода, яка передбачає виконання послуг замовником або реалізації продукції покупцю з відстрочкою оплати за них. Такий кредит вважається безкоштовним та без чіткого визначення строку.
Лищенко О. Г.	Дебіторська заборгованість – це фінансовий актив, який є контрактним правом отримувати грошові кошти або цінні папери від іншого підприємства.
П(С)БО 10 «Дебіторська заборгованість»	Дебіторська заборгованість – це суми заборгованості дебіторів підприємству на певну дату.
Райзберг Б. А., Лозовский Л. Ш., Стародубцева Е. Б.	Дебіторська заборгованість – сума боргів, що належать підприємству, фірмі, компанії з боку інших підприємств, фірм, компаній, а також громадян, що є їх боржниками, дебіторами.
Стоун Д, Хітчинг К	Дебіторська заборгованість – це сума боргів, які винні підприємству юридичні або фізичні особи та які виникли у результаті господарських взаємовідносин з ними.

Узагальнено автором на основі джерел: [1; 2; 6; 7; 8; 9; 10; 11]

Крайник О. П., Клепнікова З. В. [7] визначають дебіторську заборгованість у форму відкритого кредиту. Поняття «кредит» тісно пов'язане з поняттям дебіторської заборгованості, але ототожнювати їх не слід. Товарний (комерційний) кредит варто розглядати як передумову виникнення дебіторської заборгованості за товари, роботи, послуги.

Узагальнюючи зауважимо, що виникнення дебіторської заборгованості є об'єктивним процесом, який зумовлений існуванням ризиків під час проведення взаєморозрахунків між контрагентами за результатами господарської операції. Взагалі ризик – це кількісна міра небезпеки, яка

притаманна тому чи іншому виду діяльності. Основним ризиком при виникненні дебіторської заборгованості є ризик її непогашення.

Список використаних джерел:

1. Белозерцев В. Щодо товарного кредитування та дебіторської заборгованості на підприємстві / В. Белозерцев // Економіст. – 2008. – № 5. – С. 58–61.
2. Голов С. Ф. Бухгалтерський облік та фінансова звітність за міжнародними стандартами : [практичний посібник] / С. Ф. Голов, В. М. Костюченко. – К. : Лібра, 2004. – 880 с.
3. Дубровська Є. В. Дослідження сутності поняття «Дебіторська заборгованість» / Є. В. Дубровська // Вісник Сумського державного університету. Сер. Економіка. – 2009. – № 2. – С. 202–205.
4. Завадський Й. С. Економічний словник / Й. С. Завадський, Т. В. Осовська, О. О. Юшкевич. – К. : Кондор, 2006. – 356.
5. Загородній А. Г. Фінансовий словник / А. Г. Загородній, Г. Л. Вознюк, Т. С. Смолженко. – К. : Знання, 2007. – 1072 с.
6. Кірейцев Г. Г. Фінансовий менеджмент : навч. посіб. / Г. Г. Кірейцев. – К. : ЦУЛ. – 2002. – 469 с.
7. Крайник О. П. Фінансовий менеджмент : навч. посіб. / О. П. Крайник, З. В. Клепікова. – Л. : ІНТЕЛЕКТ, Дакор. – 2008. – 260 с.
8. Лищенко О. Г. Аналіз дебіторської заборгованості в системі управління підприємством / О. Г. Лищенко, Г. М. Бескота // Держава і регіони. – Запоріжжя : Гуманіст. – 2009. – № 1. – С. 114–117.
9. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку № 10 «Дебіторська заборгованість»: затверджено Мінфіном України від 08.10.99 р. № 237 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon.rada.gov.ua>.
10. Райсберг Б. А. Сучасний економічний словник : словник / Б. А. Райсберг, Л. Ш. Лозовський, Е. Б. Стародубцева. – М. : ИНФРА-М. – 2008. – 512 с.
11. Стоун Д. Бухгалтерський облік та фінансовий аналіз / Д. Стоун, К. Хітчинг. – М. : Сирин, 2007. – 302 с.

Бик О.П.

студент;

Нужна О.А.

*кандидат економічних наук, доцент,
Луцький національний технічний університет*

ПРОБЛЕМИ ТА НАПРЯМКИ ВДОСКОНАЛЕННЯ ОБЛІКУ МШП

Малоцінні та швидкозношувані предмети (МШП) за своєю функціональною роллю на підприємстві є такими засобами праці, як і основні засоби (використовуються в процесі виробництва без зміни натуральної форми і поступово зношуються), але мають і особливості оборотних засобів.

Сутність проблеми обліку надходження МШП та формування їх собівартості здобули своє відображення у працях Власюк Г.В., Олійчук М.Ф., Солодченко І. та багатьох інших вчених. Зокрема, дану тему з бухгалтерського обліку досліджували такі автори, як Ф.Ф.Бутинець, Остапчук